

Uroczystości związane z Jubileuszem 60-lecia pracy zawodowej prof. dr hab. n. med. Henryki Małdykowej oraz prof. dr. hab. n. med. Stanisława Lufta

W dniu 24 lutego 2010 r. odbyło się uroczyste posiedzenie naukowe Instytutu Reumatologii i Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Reumatologicznego poświęcone obchodom Jubileuszu 60-lecia pracy zawodowej prof. dr hab. n. med. Henryki Małdykowej oraz prof. dr. hab. n. med. Stanisława Lufta.

Dla wszystkich osób zgromadzonych z tej okazji w sali wykładowej Instytutu Reumatologii było to niecodzienne spotkanie. Dla każdego pracownika naukowego wielką sprawą jest bowiem możliwość honorowania swoich nauczycieli, nestorów i koryfeuszy danej dyscypliny nauki, a w tym dniu była ku temu okazja aż podwójna.

Uroczystości przebiegły zgodnie z przyjętym programem. W pierwszej części zebrania, po oficjalnym otwarciu spotkania przez dyrektora Instytutu Reumatologii prof. dr. hab. n. med. Sławomira Maślińskiego i przewodniczącą Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Reumatologicznego dr n. med. Marię Rell-Bakalrską, wygłoszone zostały *laudatio* Jubilatów. Następnie o zabranie głosu zostali poproszeni Jubilaci. Kolejno prof. H. Małdykowa i prof. S. Luft przekazali zebranych kilka słów refleksji dotyczących ich własnej drogi zawodowej i uzyskanej na tej drodze satysfakcji. Na zakończenie uroczystości jubileuszowych odbył się minikoncert muzyczno-literacki, w czasie którego przy dźwiękach muzyki J.S. Bacha i G. Donizettiego Jubilaci i zgromadzeni goście wysłuchali recytacji utworów poetyckich ks. R. Indrzejczyka i M. Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej.

W drugiej części spotkania odbył się wykład nt. „Aktualne zasady opieki nad chorymi na zapalenia wielomięśniowe i skórno-mięśniowe” poprowadzony przez dr n. med. M. Olesińską, dr n. med. M. Prochorec-Sobieszek oraz doc. dr hab. n. med. K. Książkowską-Orłowską.

* *
*

Laudatio z okazji Jubileuszu 60-lecia pracy zawodowej prof. dr hab. n. med. Henryki Małdykowej wygłoszone przez prof. dr hab. n. med. Annę Jędrykę-Góral

**Czcigodni Jubilaci,
Panie Dyrektorze,
Pani Przewodnicząca,
Szanowni Goście dzisiejszej uroczystości,
Panie i Panowie,**

mam zaszczyt wygłoszenia laudacji Szanownej Jubilatki – pani prof. dr hab. n. med. Henryki Małdykowej. Jest to dla mnie – wychowanki Pani Profesor – przywilej, który przyjmuję z radością i wdzięcznością.

Prof. H. Małdykowa urodziła się 28 października 1924 r. w Łodzi. Z Łodzią była związana przez blisko 40 lat. W 1933 r. otrzymała w tym mieście swój pierwszy paszport – paszport II Rzeczypospolitej Polskiej – wydany przez Starostę Grodzkiego. Świadectwo dojrzałości otrzymała na tajnych kompletach w 1945 r.

W latach 1945–1949 studiowała na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Dyplom lekarską uzyskała w 1951 r., I stopień specjalizacji z chorób wewnętrznych – w 1955 r., II stopień specjalizacji z chorób wewnętrznych – w 1958 r., specjalizację z reumatologii – w 1966 r. W czerwcu 1963 r., na podstawie pracy pt. „Zachowanie się niektórych prób czynnościowych wątroby, a zwłaszcza próby Grotta” otrzymała stopień doktora medycyny w Akademii Medycznej w Łodzi. Stopień doktora habilitowanego został Jej nadany, w tej samej uczelni, w marcu 1972 r. na podstawie rozprawy „Łuszczycowe zapalenie stawów – studium kliniczne”. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymała w 1982 r., a tytuł profesora zwyczajnego – w 1990 r.

W latach 1949–1963 prof. H. Małdykowa była związana z I Kliniką Chorób Wewnętrznych Akademii Medycznej w Łodzi, kierowaną w tym czasie przez prof. Józefa Grotta. Od 1 stycznia 1950 r. (jeszcze przed dyplomem) pracowała w tej Klinice jako młodszy asystent, od 1953 r. – jako starszy asystent. Jednocześnie od 1953 r. pracowała w Przyklinicznej Poradni Przewodu Pokarmowego. Od 1963 r. pracowała w Instytucie Reumatologii w Warszawie; początkowo jako adiunkt, następnie jako docent w Klinice Chorób Narządu Ruchu, kierowanej wówczas przez prof. Włodzimierza Brühla. W Klinice tej od 1969 r. Pani Profesor kierowała Oddziałem Kolagenoz. W latach 1984–1994, po przejściu prof. W. Brühla na emeryturę, była kierownikiem, wtedy już Kliniki Chorób Tkanki Łącznej. W latach 1989–1994 była zastępcą Dyrektora ds. Nauki w Instytucie Reumatologii. W styczniu 1995 r. przeszła na emeryturę. Nadal jest członkiem Rady Naukowej oraz przewodniczącą Komisji Bioetycznej w Instytucie Reumatologii.

Prof. H. Małdykowa w pierwszym okresie pracy zawodowej zajmowała się cukrzycą i chorobami przewodu pokarmowego. Jej prace dotyczące zespołu Klimmelstiela i Wilsona, nieliczne wtedy w piśmiennictwie światowym, miały w Polsce charakter pionierski. W Instytucie Reumatologii skoncentrowała się na chorobach narządu ruchu, początkowo na nowych metodach przyżyciowego rozpoznawania skrobiawicy towarzyszącej chorobom reumatycznym. Później dużo uwagi poświęcała badaniom dotyczącym układowych zapalnych chorób tkanki łącznej – łuszczycowemu zapaleniu stawów, toczniowi rumieniowatemu układowemu, zapaleniu skórno-mięśniowemu, zapaleniu naczyń. Jest autorką pierwszych doniesień o leczeniu cyklofosfamidem (Endoxan) łuszczycowego i reumatoidalnego zapalenia stawów. Rozprawa habilitacyjna poświęcona artropatii łuszczycowej była wielokrotnie cytowana w piśmiennictwie polskim, stanowiąc przez lata jedyny podręcznik do nauki tej jednostki klinicznej. Prowadziła współpracę międzynarodową w obszarze badawczym tocznia rumieniowatego układowego. *Nomen omen*, to właśnie toczniowi rumieniowatemu poświęcona była Jej pierwsza publikacja z 1951 r.¹ oraz wyjątkowo cenna dla

Fot. 1. Prof. dr hab. med. Henryka Małdyk.

Fot. 2. Audytorium uroczystości jubileuszowych (od prawej: prof. A. Jędryka-Góral, prof. S. Luft, żona prof. S. Lufta, prof. H. Małdyk, prof. K. Rostropowicz-Denisiewicz, dr H. Szpilman, prof. S. Maśliński, prof. P. Małdyk i inni).

Autorki późniejsza publikacja z 1985 r.², przedstawiająca problemy rozpoznawania i ówczesnego leczenia tej choroby. Ostatnie lata pracy w Klinice poświęciła zespołowi Sjögrena.

Pani Profesor jest autorką 140 prac naukowych; 20 rozdziałów podręcznikowych i 24 publikacji zagranicznych. Prace Jej były wielokrotnie – i wciąż są – cytowane w piśmiennictwie polskim i zagranicznym. W Instytucie Reumatologii była odpowiedzialna za szkolenie studentów, była także kierownikiem studiów doktoranckich, kierownikiem 19 specjalizacji w zakresie reumatologii i chorób wewnętrznych, promotorem 6 prac doktorskich i opiekunem jednej rozprawy habilitacyjnej, członkiem wielu komisji egzaminacyjnych.

Od początku lat 70. Jubilatka wносиła ogromny wkład w życie środowiska naukowego, angażując się w prace licznych komitetów, komisji i towarzystw naukowych. Była członkiem Zespołu Konsultanta Krajowego ds. Interny, Zespołu Konsultanta Krajowego ds. Reumatologii, Zespołu Rady Naukowej przy Ministerstwie Zdrowia i Opieki Społecznej, Komitetu Patofizjologii Klinicznej PAN, Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów. W latach 1995–1996 była Konsultantem Krajowym ds. Reumatologii.

W latach 1974–1996 pracowała w Zarządzie Głównym Towarzystwa Internistów Polskich., gdzie jako przewodnicząca Sekcji Reumatologicznej zorganizowała dla internistów 13 konferencji o tematyce reumatologicznej.

W latach 1972–1980 była sekretarzem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Reumatologicznego, następnie członkiem Zarządu Głównego, a w latach 1988–1996 – Przewodniczącą PTR. W tym czasie była także członkiem Komitetu ds. Badań Leków EULAR. Za swoją działalność na niwie klinicznej i naukowej otrzymała członkostwo honorowe Towarzystwa Internistów Polskich oraz Polskiego Towarzystwa Reumatologicznego. Życie i działalność Jubilatki zostały opublikowane na łamach Polskiego Archiwum Medycyny Wewnętrznej³ w 1987 r.

Za całokształt działalności prof. H. Małykowa otrzymała wiele odznaczeń państwowych, m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski Polonia Restituta – jedno z najwyższych polskich odznaczeń cywilnych nadawanych za wybitne osiągnięcia na polu oświaty, nauki, sportu, kultury i sztuki.

Prywatnie prof. H. Małykowa jest matką wielkiej medycznej rodziny. Większość z osób obecnych dziś w tej sali zachowuje we wdzięcznej pamięci męża Jubilatki – p. prof. Eugeniusza Małyka, wybitnego patomorfologa, wieloletniego Kierownika Zakładu Anatomii Patologicznej w Instytucie Reumatologii i Dyrektora Instytutu. Dzieci Pani Profesor, syn i córka, oraz ich współmałżonkowie są także lekarzami, także profesorami (bądź przyszłymi profesorami): odpowiednio w dziedzinie ortopedii i traumatologii, interny i nefrologii, patomorfologii, chirurgii. Spośród czworga wnuków każde ukończyło inny fakultet, jedna wnuczka ukończyła medycynę w uczelni warszawskiej.

Umiłowanym hobby prof. H. Małykowej jest literatura piękna. Wydaje się, że za Pollyanną, ulubioną bohaterką powieści z młodych lat, „gra w zadowolenie” stała się życiową dewizą Jubilatki.

Pani Profesor jest już od 15 lat na emeryturze. Nadal jest bardzo czynna zawodowo – pracuje w lecznictwie otwartym, bierze czynny udział w życiu naukowym środowiska reumatologów. Nieustannie z tym samym entuzjazmem pracuje z chorymi, a kolegom lekarzom służy zawsze chętnie radą i pomocą. Wśród wielu pokoleń lekarzy, nie tylko reumatologów, cieszy się ogromnym autorytetem.

Świętując dziś Jubileusz 60-lecia pracy zawodowej Pani Profesor Henryki Małykowej, wyrażamy swój wielki podziw i głęboki szacunek nie tylko dla znakomitego lekarza klinicysty, pracownika nauki i współtwórcy polskiej szkoły reumatologicznej, ale także dla wspaniałego człowieka – przyjaznego ludziom, życzliwego środowisku reumatologów, oddanego Instytutowi Reumatologii. Dziękując Pani Profesor za to wszystko, życzymy Jej wielu lat w zdrowiu i nieprzemijającej pogodzie ducha.

¹Małyk H, Wierzbowska A, Prochacki H. Krwotoczność małopłytkowa jako zwiastun rozpoczynającego się ostrego toczenia rumieniowatego narządowego z zespołem Libman-Sacksa. Pol Tyg Lek 1953; VIII: 1-15.

²Małykowa H. Toczeń rumieniowaty układowy (problemy diagnostyki i leczenia). Pol Arch Med Wew 1985; 73: 137-145.

³Kucharz EJ. Profesor Henryka Małyk – życie i działalność członka honorowego Towarzystwa Internistów Polskich. Pol Arch Med Wew 1997; 98: 83-85.

Laudatio
z okazji Jubileuszu 60-lecia pracy zawodowej
prof. dr. hab. med. Stanisława Lufta
wygotowane przez doc. dr. hab. biol. Jakuba Ząbka

Czcigodny Jubilacie,
Szanowni Państwo zgromadzeni na uroczystej Sesji Naukowej Instytutu Reumatologii i Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Reumatologicznego,

przypadł mi w udziale zaszczyt i przyjemność zaprezentowania młodemu kolegom, a tym nieco starszym przypomnienia sylwetki i osiągnięć Czcigodnego Jubilata – Pana Profesora Stanisława Lufta.

Pan Profesor Stanisław Luft urodził się 28 sierpnia 1924 r. w Kolnie. Szkołę podstawową, gimnazjum i liceum typu humanistycznego ukończył w Warszawie, gdzie w 1943 r. zdał egzamin dojrzałości na tajnych kompletach licealnych. W czasie wojny uczestniczył w ruchu konspiracyjnym, a następnie w Powstaniu Warszawskim w Batalionie „RUCZAJ” w Śródmieściu. W latach 1945–1950 odbył studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Warszawie. Dyplom lekarza uzyskał 2 stycznia 1952 r. Następnie ukończył specjalizację w zakresie chorób wewnętrznych I stopnia (1955 r.) i w zakresie reumatologii (1959 r.). Stopień doktora nauk medycznych otrzymał 9 listopada 1966 r. w Śląskiej Akademii Medycznej za pracę pt. „Badania immunologiczne nad doświadczalnym zapaleniem stawów wywołanym u szczurów przy pomocy adjuwantu Freund’a”. Stopień doktora habilitowanego nauk medycznych uzyskał w Instytucie Reumatologicznym w Warszawie 30 maja 1980 r. na podstawie rozprawy pt. „Badania nad udziałem immunologicznego układu wydzielniczego w chorobach reumatycznych”. W 1992 r. otrzymał tytuł naukowy profesora.

Po uzyskaniu absolutorium w 1950 r. prof. Luft pracował jako laborant analityk, a następnie jako asystent na Oddziale Urologicznym Szpitala Praskiego. Po uzyskaniu dyplomu lekarskiego został skierowany w trybie nakazu pracy do podjęcia obowiązków lekarza asystenta na szpitalnych oddziałach wewnętrznych – najpierw w Będzinie, a następnie w Sokołowie Podlaskim. Od stycznia 1955 r. pracował w Instytucie Reumatologicznym w Warszawie, pełniąc kolejno funkcje: asystenta Kliniki Reumatologicznej (do maja 1965 r.), kierownika Polikliniki dla Dorosłych (do września 1966 r.). Od października 1966 r. został zatrudniony w Zakładzie Mikrobiologii i Serologii Instytutu Reumatologicznego – początkowo jako adiunkt, a następnie od 1 stycznia 1981 r. jako kierownik Pracowni Serologicznej, od 1 lipca 1981 r. na stanowisku docenta, a od 1 sierpnia 1988 r. jako kierownik Zakładu.

Fot. 3. Prof. dr hab. med. Stanisław Luft.

Fot. 4. Dostojni Jubilaci w otoczeniu pracowników Instytutu Reumatologii.

Etapami pracy naukowej prof. Stanisława Lufta były dwa wyjazdy zagraniczne. W 1978 r. pracował przez 9 miesięcy w Uniwersyteckiej Klinice Reumatologicznej w Bazylei (Szwajcaria) jako p.o. kierownika laboratorium reumatologiczno-immunologicznego, a w okresie od 1 lutego 1986 r. do 30 czerwca 1987 r. był zatrudniony na uniwersytecie w Rochester NY (USA) w *Arthritis and Immunology Unit*, gdzie wykonywał trzy prace z zakresu immunologii młodzieńczego zapalenia stawów, w szczególności w odniesieniu do immunologicznego układu wydzielniczego.

Wcześniej dwa konkretne projekty zagranicznych stypendiów naukowych (w 1958 i 1968 r.) nie doszły do skutku z przyczyn natury politycznej i światopoglądowej.

Mimo odejścia na emeryturę z dniem 31 grudnia 1994 r., Pan Profesor uczestniczy w życiu Instytutu Reumatologii, będąc aktywnym członkiem Rady Naukowej IR. Pan Profesor zawsze chętnie angażuje się w prace Zakładu Mikrobiologii i Serologii, służąc radą i swoją głęboką wiedzą z dziedziny reumatologii. Ponadto nadal aktywnie pracuje jako konsultant reumatolog w Przychodni Profesorsko-Ordynatorskiej w Warszawie.

Zainteresowania w pierwszych latach pracy prof. Stanisława Lufta koncentrują się na zagadnieniach epidemiologii chorób reumatycznych, w tym na opracowaniu metodyki badań z tego zakresu, które znalazły zastosowanie nie tylko w badaniach Profesora, ale także innych autorów.

Dalsze prace Pana Profesora dotyczą zagadnień reumatologii klinicznej, farmakoterapii oraz metod serologiczno-immunologicznych stosowanych w reumatologii. Zakres prac jest bardzo szeroki i różnorodny, na co wskazuje tematyka tych badań – m.in. wskaźniki immunologiczne procesu chorobowego i efektów leczenia, analiza humoralnych zjawisk immunologicznych, problem kompleksów immunologicznych, badanie procesów limfoproliferacyjnych w chorobach reumatoidalnych, alternatywna droga aktywacji dopełniacza.

Szczególnie ważne, z punktu rozwoju wiedzy, było zainteresowanie się Pana Profesora immunologicznym układem wydzielniczym, a głównie jego dysfunkcją i zaburzeniami w układowych chorobach tkanki łącznej. Efektem tych zainteresowań były bardzo istotne konstatacje dotyczące podwyższenia poziomu sIgA w ślinie pobranej z przyusznicy i, co najważniejsze, wykrycie dotychczas nieopisanego nowego autoprzeciwciała dla cząstki wydzielniczej (Sc – *secretory component*). W końcowej fazie tych prac miałem honor uczestniczyć jako młody asystent.

Przedmiotem zainteresowań Pana Profesora w latach 1990–1995 było zagadnienie wykrywania i znaczenia klinicznego surowiczych przeciwciał przeciwko kardiolinie w układowych chorobach tkanki łącznej; badania te nadal są kontynuowane w ramach prac nad zespołem antyfosfolipidowym.

Obok licznych zainteresowań i prac o charakterze teoretycznym Profesor nigdy nie przestał być lekarzem, w którego centrum zainteresowania jest chory człowiek.

Pan Profesor Stanisław Luft jest autorem 170 prac naukowych, 5 publikacji książkowych, a także wielu rozdziałów w podręcznikach.

Właściwie od samego początku swojej pracy (tj. od 1957 r.) Pan Profesor prowadził w Instytucie Reumatologicznym wykłady i ćwiczenia z zakresu reumatologii i immunologii, a w latach 1960–1973 wygłaszał cykl wykładów z zakresu reumatologii dla studentów Wydziału Lekarskiego AM w Warszawie.

Przez 16 lat prof. Stanisław Luft był sekretarzem redakcji, a przez 4 lata redaktorem naczelnym kwartalnika „Reumatologia”.

Trzeba także wspomnieć o wykładach prowadzonych przez Pana Profesora, od 1957 r. do dziś, w Wyższym Warszawskim Seminarium Duchownym w Warszawie, dotyczących zagadnień medycyny pastoralnej. Pan Profesor jest także autorem unikatowego podręcznika z tej dziedziny.

Ponadto był i nadal jest Pan Profesor wspianym wychowawcą wielu młodych pracowników naukowych, do których i ja mam honor się zaliczać. I tu moja osobista refleksja dotycząca metody dydaktycznej Pana Profesora. Gdy w 1973 r. przyszedłem do pracy w Zakładzie Mikrobiologii i Serologii IR, i nic nie wydawało mi się niemożliwe, a zatem chciałem iść na skróty – przekazał mi Pan Profesor walor codziennej systematycznej, planowej pracy i chwata Mu za to.

Od samego początku swojej kariery jest Pan Profesor aktywnym członkiem wielu Towarzystw Naukowych, m.in. Polskiego Towarzystwa Reumatologicznego (od 1996 r. członek honorowy), Polskiego Towa-

rzystwa Biochemicznego, Polskiego Towarzystwa Immunologicznego, Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi oraz Katolickiego Stowarzyszenia Lekarzy Polskich.

W 1980 r. Profesor uczestniczył aktywnie w zorganizowaniu NSZZ „Solidarność” w naszym Instytucie.

Za całokształt działalności otrzymał Pan Profesor Stanisław Luft wiele odznaczeń państwowych, a także kościelnych, m.in.: Warszawski Krzyż Powstańczy (1982 r.), Odznaczenie Papieskie „Pro Ecclesia et Pontifice” (1990 r.), Krzyż Armii Krajowej (1995 r.) i Złoty Krzyż Zasługi (2001 r.).

Ma trzech synów; jeden jest lekarzem, a dwaj pracują w służbie państwowej.

Pan Profesor jest człowiekiem iście „renesansowym” – w najlepszym tego słowa znaczeniu, gdyż jego zainteresowania i aktywność pozazawodowa są niezwykle szerokie i mnogie, jako człowiekowi z pokolenia już powojennego, pozostaje tylko podziw dla zaangażowania i witalności pokolenia „Kolumbów”.

Zacznę od tego, co uważam za niezwykle istotne – to służba Kościołowi Powszechnemu i społeczeństwu, ponieważ Pan Profesor wraz z Małżonką przez ponad 25 lat prowadzili prelekcje na temat płciowości człowieka, małżeństwa i naturalnego planowania rodziny, regularnie dla grup narzeczonych w parafii św. Andrzeja Boboli w Warszawie, a doraźnie – dla innych grup młodzieżowych.

Należy również wspomnieć o zainteresowaniach Pana Profesora muzyką. Już w latach 30. (w gimnazjum) był Pan Profesor członkiem orkiestry dętej tegoż gimnazjum. W czasie wojny przez 2 lata uczył się gry na flecie w Konserwatorium Muzycznym. A dzisiaj Pan Profesor zawsze umila nam spotkania koleżeńskie swą grą na fletach prostych. Jest także miłośnikiem łaciny i starożytnej greki. Z innych zainteresowań Pana Profesora mogę wymienić także stolarstwo i szycie na maszynie. W dziedzinie „stolarstwa” jest Pan Profesor nie tylko mistrzem, ale i artystą.

Prywatnie Pan Profesor to człowiek bezpośredni, ciepły i uczynny i chociaż jest już 15 lat na emeryturze, zawsze chętnie służy nam – młodszemu – radą i doświadczeniem, i żadna – nawet najdłuższa „laudacja” – nie jest w stanie choć w przybliżeniu oddać w pełni Jego zasług dla, jak sądzę, wielu społeczności.